

Warszawa, 21.12.2020

dr hab. prof. SGH Gabriel Główka
Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Kolegium Nauk o Przedsiębiorstwie
Instytut Finansów Korporacji i Inwestycji

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr. Michała Chmielewskiego
pt. „Ekonomiczne efekty polityki mieszkaniowej na przykładzie
programu „Rodzina na Swoim” przygotowanej pod kierunkiem
naukowym prof. SGGW dr hab. Aliny Daniłowskiej oraz promotora
pomocniczego dr. hab. Andrzeja Jędruchniewicza**

Podstawą sporządzenia niniejszej recenzji pod względem formalnym jest uchwała Rady Dyscypliny Ekonomia i Finanse Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie z dnia 27 października 2020 roku. Rozprawa liczy 207 stron druku komputerowego, zawiera 58 tabel, 15 wykresów, 8 rysunków oraz bibliografię obejmującą 162 pozycje literatury, a także spis aktów prawnych oraz wykaz wykorzystanych stron internetowych.

Ocena rozprawy doktorskiej zostanie dokonana w odniesieniu do art. 13.1 ustawy z dn. 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym, który zakłada, że praca doktorska „powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego /..../ oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej /..../ oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej”.

1. Problem badawczy rozprawy oraz zasadność jego wyboru

Mieszkanie dla każdego człowieka jest miejscem, w którym zaspokajają on liczne potrzeby. Jest ono dobrem szczególnym, gdyż służy zaspokojeniu zarówno potrzeb podstawowych, jak i potrzeb wyższego rzędu człowieka, które podlegają zmianom wraz z rozwojem społecznym i ekonomicznym. Niezaspokojenie podstawowej potrzeby,

którą jest posiadanie mieszkania, prowadzi do ograniczenia możliwości rozwoju rodziny, więzi społecznych i realizacji innych ważnych potrzeb. Mieszkanie jest z jednej strony podstawowym dobrem konsumpcyjnym, dla którego nie ma substytutów, a jednocześnie traktowane może być jako istotne dobro inwestycyjne, które jest aktywem podobnym do innych aktywów, jakimi obraca się na rynku.

Z uwagi na rolę sektora mieszkaniowego we współczesnej gospodarce oraz znaczenie mieszkania w życiu człowieka, wymaga on kompleksowych analiz i badań naukowych. Z przeglądu literatury wynika, że podejmowane dotychczas badania naukowe nie obejmowały jednak w takim samym zakresie wszystkich aspektów funkcjonowania tego sektora gospodarki i poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych. Wśród przygotowanych publikacji można znaleźć dosyć obszerne oraz interesujące analizy statystyczne i opracowania dotyczące sytuacji mieszkaniowej gospodarstw domowych, determinant rozwoju budownictwa mieszkaniowego, w tym roli deweloperów na rynkach dużych miast, czy wreszcie komeryjnych metod finansowania nieruchomości mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów hipotecznych. Natomiast zauważalny jest niedostatek pogłębionych badań i analiz dotyczących polityki mieszkaniowej. Dotychczasowy stan wiedzy w tym zakresie wydaje się być niewystarczający i powinien zostać poszerzony o bardziej szczegółowe badania. Współczesne mieszkania są jednym z najdroższych dóbr konsumpcyjnych, co powoduje, że nie wszystkie gospodarstwa domowe są i będą w stanie zaspokoić swoje potrzeby mieszkaniowe na poziomie uznawanym za odpowiedni – dostosowany do liczby osób w gospodarstwie domowym, ich potrzeb oraz wymagań. Ze względu na ograniczenia finansowe, uniemożliwiające samodzielną realizację potrzeb mieszkaniowych, gospodarstwa te powinny być głównymi beneficjentami społecznej polityki mieszkaniowej.

W związku z powyższym pozytywnie należy przyjąć przygotowaną przez mgr. Michała Chmielewskiego rozprawę doktorską, w której podjęto próbę wypełnienia widocznej luki w dotychczasowych polskich publikacjach. Zamiarem jej Autora jest zbadanie ekonomicznych efektów podejmowanych przez państwo działań w ramach polityki mieszkaniowej na przykładzie jednego z jej programów, którym jest „Rodzina na Swoim“. Należy zgodzić się z Doktorantem, że są to problemy, które „są tematem rzadko poruszonym w pracach badawczych“, a w przypadku

podejmowania badań dotyczących polityki mieszkaniowej ich zakres z reguły „ogranicza się do porównania założonych efektów społecznych z ich wielkością w praktyce“ /s.13/.

Dobór zatem przedmiotu i zakresu badań recenzowanej rozprawy oceniam jako trafny i ważny ze względów społecznych i ekonomicznych, jak również interesujący z naukowego punktu widzenia, chociażby z uwagi na złożoność tego zagadnienia. Jednocześnie warto podkreślić, że rozprawa w takim kształcie była dosyć trudna do przygotowania ze względu na bariery w pozyskaniu wiarygodnych informacji niezbędnych do przeprowadzenia badań.

2. Cele i hipotezy badawcze rozprawy

W odniesieniu do tak zdefiniowanego przedmiotu badań rozprawy mgr. M. Chmielewski przyjął, że jej celem głównym będzie „ocena ekonomicznych efektów programów polityki mieszkaniowej dla podmiotów będących i niebędących ich adresatami na przykładzie programu Rodzina na Swoim [RnS] oraz zidentyfikowanie kanałów transmisji impulsów tych programów do sfery finansowej i realnej”. Obok celu głównego podjętego postępowania badawczego Doktorant sformułował pięć celów szczegółowych, które stanowią rozwinięcie celu głównego i posłużyły jego realizacji. Cele te zostały one określone w taki sposób, że obejmują one:

- C1. Dokonanie przeglądu poglądów szkół ekonomicznych na politykę społeczną, ze szczególnym uwzględnieniem polityki mieszkaniowej, jako jej elementu;
- C2. Ocenę sytuacji na rynku mieszkaniowym w Polsce, jako uzasadnienia wprowadzenia programu RnS i innych analogicznych programów;
- C3. Ocenę skali i kierunków konsekwencji programu RnS dla rynku mieszkaniowego;
- C4. Rozpoznanie skutków wprowadzenia programu RnS dla sektora budowlanego;
- C5. Identyfikację wpływu programu na aktywność banków, beneficjentów programu i kupujących mieszkania bez wsparcia.

Ponadto, Autor rozprawy określił jeszcze jeden jej cel, który nazwał celem aplikacyjnym, przyjmując, że będzie nim „rozpoznanie mechanizmu transmisji impulsów generowanych przez programy podejmowane w ramach polityki społecznej, co może być wykorzystane w rzetelnej i kompleksowej ocenie skutków ekonomicznych tego typu programów”. Mam wątpliwości, czy tak określony cel można nazwać celem aplikacyjnym? W mojej opinii jest to cel poznawczy, jego realizacja nie pozwoli bowiem Doktorantowi wskazać, jak powinny być konstruowane i realizowane programy polityki mieszkaniowej z punktu widzenia ich efektów ekonomicznych. Poza tym warto zwrócić uwagę, że stanowi on w pewnym zakresie powtórzenie zaprezentowanego wcześniej celu głównego recenzowanej rozprawy. W związku z tym warto postawić pytanie, czy była potrzeba jego określania w takiej redakcji?

W nawiązaniu do przyjętych celów rozprawy mgr M. Chmielewski sformułował cztery jej hipotezy badawcze, które zawierają przypuszczenie, że:

- H1. Program mieszkaniowy typu Rodzina na Swoim generuje wzrost cen mieszkań oraz wzrost kosztów obsługi kredytów dla podmiotów nabywających mieszkania, które nie są adresatami tego typu programów;
- H2. Rządowy program Rodzina na Swoim, realizowany w ramach polityki mieszkaniowej, znacząco wpływa na przestrzenną strukturę podaży mieszkań;
- H3. Programy realizowane w ramach polityki mieszkaniowej pozytywnie wpływają na wzrost inwestycji i zatrudnienia w sektorze budowlanym;
- H4. Wzrost cen mieszkań poprzez efekt majątkowy oddziałuje na wzrost poziomu produkcji krajowej.

W mojej ocenie zarówno cel główny rozprawy, jak i jej cele szczegółowe oraz hipotezy badawcze zostały sformułowane poprawnie i dobrze opisują istotę i zakres podjętego problemu naukowego oraz porządkują dalszy tok postępowania badawczego. Oceniam, że wyodrębnienie takiej liczby celów szczegółowych oraz hipotez badawczych było zasadne, gdyż umożliwiło nie tylko przeprowadzenie badań, ale również zapewniło ich kompleksowość, czyli uwzględnienie wszystkich istotnych aspektów badanego zagadnienia. Zgłaszam tylko pewne uwagi i wątpliwości dotyczące zasadności

formułowania, już po przedstawieniu celów szczegółowych, celu aplikacyjnego rozprawy w reprezentowanej jego redakcji. Tym bardziej, że w moim przekonaniu nie było to konieczne, albowiem rozwiązanie problemu naukowego nie zawsze musi oznaczać sformułowanie rekomendacji dla praktyki gospodarczej. Nie jest to warunkiem niezbędnym, może to być celem dalszych badań.

3. Metodyka badawcza oraz dobór i wykorzystanie materiałów źródłowych

Przedłożona do oceny rozprawa doktorska mgr. M. Chmielewskiego ma charakter studium teoretyczno – empirycznego. Zdecydowały o tym zastosowane w niej metody badawcze. Doktorant w sposób prawidłowy wykorzystał w rozprawie metodę studiów literaturowych, przeprowadzając badania w oparciu o polską i angielskojęzyczną literaturę przedmiotu, metodę analizy danych źródłowych oraz metody analizy statystyczne, w tym miary statystyki opisowej, a także modele regresji.

Na potrzeby podjętego postępowania badawczego Autor rozprawy wykorzystał zarówno dane i informacje pochodzące głównie z takich źródeł jak KNF, NBP, GUS, Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a także sprawozdań finansowych banków komercyjnych. Istotnym źródłem danych były informacje dotyczące programu RnS gromadzone w Banku Gospodarstwa Krajowego, a także dane zaczerpnięte z raportów bazy Amron – Sarfin.

W konkluzji, chciałbym podkreślić, że według mojej opinii zastosowana w rozprawie metodyka jest wystarczająca do rozwiązania podjętego problemu badawczego, realizacji sformułowanych celów rozprawy i weryfikacji postawionych w niej hipotez badawczych. Potwierdza to dojrzałość badawczą Autora rozprawy oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia badań.

4. Struktura rozprawy i merytoryczna ocena poszczególnych rozdziałów

Treść recenzowanej rozprawy jest zgodna z jej tytułem. W świetle przyjętego celu głównego rozprawy, jak i sformułowanych celów szczegółowych, jej układ jest logiczny i przejrzysty oraz podporządkowany przyjętym hipotezom badawczym. Powoduje to,

że mgr M. Chmielewski konsekwentnie realizuje w niej swoje zamierzenia badawcze. W rozprawie można wyróżnić warstwę teoretyczną, jak również poznawczą.

Rozprawa składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów merytorycznych oraz podsumowania i wniosków.

Konstrukcja wstępu nie jest, w mojej ocenie, typowa dla prac doktorskich. Nie zamieszczono w nim rozważań dotyczących zagadnień metodycznych. Są one z reguły częścią wstępu w przedkładanych do oceny rozprawach doktorskich, jak również innych publikacji naukowych. Doktorant podejmuje w nim jedynie próbę podkreślenia wagi i uzasadnienia wyboru podjętego w rozprawie problemu badawczego, przy czym nie wskazuje wprost na zidentyfikowaną lukę badawczą oraz przedstawia jej cel główny, a także dobrze przygotowaną charakterystykę zawartości poszczególnych rozdziałów rozprawy.

Wstęp do rozprawy został uzupełniony jej rozdziałem pierwszym, który ma charakter metodyczny. Doktorant przedstawił w nim cele rozprawy, przyjęte hipotezy badawcze, jej zakres oraz charakterystykę zastosowanych metod badawczych. Generalnie treść tego rozdziału oceniam jako prawidłową, która w wystarczającym stopniu informuje o zamiarach badawczych Autora rozprawy, jak również o sposobie realizacji postępowania badawczego. Natomiast pewna uwaga krytyczna, jaka nasuwa się po zapoznaniu się z jego zawartością oraz wstępu do rozprawy dotyczy widocznych powtórzeń w ich treści, których nie udało się Autorowi uniknąć. W obu wymienionych częściach rozprawy Doktorant przedstawił jej cel główny. Ponadto, taki podział treści pomiędzy wstęp i rozdział pierwszy recenzowanej rozprawy tworzy pewne dysproporcje w jej strukturze. Widzimy w niej bardzo krótki wstęp, krótszy niż dwie strony i niespełna pięciostronicowy rozdział pierwszy. Kolejne rozdziały rozprawy liczą natomiast po kilkadziesiąt stron. W mojej opinii rozprawa miałaby lepszą strukturę gdyby do jej wstępu została włączona treść rozdziału pierwszego poświęcona informacjom i uwagom Doktoranta odnoszącym się do zagadnień metodycznych rozprawy, co jak już podkreśliłem wcześniej, jest bardzo częstą praktyką stosowaną w rozprawach doktorskich. W moim przekonaniu byłoby to lepsze rozwiązanie. Wówczas recenzowana rozprawa miałaby pięć zasadniczych, w miarę „równych“ rozdziałów. W konkluzji chcę jednak podkreślić, że powyższe moje uwagi i spostrzeżenia, wynikają z roli recenzenta, mają charakter dyskusyjny i nie zmieniają

ogólnej, pozytywnej oceny zaprezentowanego przez Doktoranta uzasadnienia podjętego tematu, zakresu rozprawy, jak i zastosowanej w niej metodyki badań.

Rozdział drugi recenzowanej rozprawy można uznać jako wprowadzający do podjętych w niej badań. Doktorant w tej jej części, na podstawie odpowiednio dobranych publikacji zarówno krajowych, jak i zagranicznych, przeprowadza badania literaturowe i na ich podstawie stara się przybliżyć istotę i podstawowe cele polityki społecznej oraz jej związki z polityką gospodarczą. Ważną i poprawnie przygotowaną częścią tego rozdziału są rozważania Doktoranta przedstawiające poglądy wybranych szkół ekonomicznych na politykę gospodarczą i społeczną, w tym politykę mieszkaniową. Pomimo, że po ich lekturze powstaje wrażenie, że analiza literatury jest mało krytyczna i ogranicza się raczej do prezentacji poglądów głoszonych w ramach poszczególnych szkół ekonomicznych, to należy uznać sformułowane w podsumowaniu podjętych badań literaturowych, konkluzje i spostrzeżenia Autora rozprawy z trafne. Potrzebę prowadzenia aktywnej polityki mieszkaniowej wskazuje przede wszystkim keynesizm oraz ekonomia dobrobytu. W mojej ocenie rozdział ten został przygotowany na dobrym poziomie merytorycznym i stanowi dobrą podstawę teoretyczną do pojętych badań w kolejnych częściach rozprawy.

W rozdziale trzecim rozprawy można natomiast wyróżnić dwie jego warstwy. Pierwsza z nich koncentruje się na teoretycznych aspektach polityki mieszkaniowej. Doktorant w tej części rozdziału opisuje istotę polityki mieszkaniowej, w tym głównie jej pojęcie, przesłanki, cele, przedmiot oraz podstawowe instrumenty. Te jego fragmenty zostały poprawnie przygotowane i prezentują dobry poziom merytoryczny. Należy je ocenić jako wystarczające wprowadzenie do analizy praktycznego wymiaru polityki mieszkaniowej. Chciałbym zgłosić tylko, jedną uwagę, o charakterze dyskusyjnym, odnoszącą się do przyjętej kolejności podjętych rozważań. Wydaje się, że wątki dotyczące przesłanek polityki mieszkaniowej powinny zostać omówione wcześniej niż jej cele. Z kolei w drugiej części tego rozdziału rozprawy mgr M. Chmielewski podejmuje zagadnienia praktycznej realizacji polityki mieszkaniowej zarówno w wybranych krajach takich jak USA, Niemcy, Francja, Wielka Brytania, jak również w Polsce. Lektura tej części rozdziału trzeciego, w tym szczególnie rozważań dotyczących polityki mieszkaniowej państw obcych, pozwała po pierwsze pochwalić Doktoranta za ich istotne walory poznawcze. Po drugie natomiast, pojawia się pewien niedosyt związany z tym, że w oparciu

o zgromadzone informacje charakteryzujące politykę mieszkaniową państw o wysokim stopniu rozwoju ekonomicznego, Doktorant nie pojął próby bardziej pogłębionej oceny prowadzonej tam polityki mieszkaniowej, z której mogłyby wynikać wnioski służące zarówno do oceny, jak propozycji rozwiązań w ramach polskiej polityki mieszkaniowej. Znacznie lepiej należy, w moim przekonaniu, ocenić rozważania Doktoranta odnoszące się do praktycznych aspektów polskiej polityki mieszkaniowej. Pogląd taki można sformułować przede wszystkim z uwagi na dobrą i ciekawą prezentację ewolucji polityki mieszkaniowej w naszym kraju w warunkach gospodarki rynkowej po 1989 roku, jak również ciekawą charakterystykę, wraz z podjętą próbą oceny, trzech ostatnich programów polskiej polityki mieszkaniowej, a mianowicie Rodzina na Swoim, Mieszkanie dla Młodych oraz Mieszkanie Plus. Świadczy to o tym, że w rozprawie podjęto również aktualne problemy polityki mieszkaniowej w Polsce.

Następnie w czwartym rozdziale recenzowanej rozprawy mgr M. Chmielewski przedstawił w pierwszej kolejności charakterystykę oraz mechanizm funkcjonowania polskiego rynku nieruchomości mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem podstawowych czynników determinujących popyt i podaż w tym sektorze gospodarki. Po drugie rozważania Doktoranta, w tej części rozprawy, poświęcone zostały identyfikacji i analizie wiodących kanałów transmisji impulsów polityki mieszkaniowej do sektora zarówno finansowego, jak i realnego. W mojej opinii kluczowe znaczenie dla tego nurtu badań podjętych w rozprawie ma jej pkt. 4.4, w którym Doktorant ponownie powrócił, po ich charakterystyce w pkt. 4.3, do kanałów transmisji impulsów w polityce mieszkaniowej i wyjaśnił ich znaczenie dla oddziaływania polityki mieszkaniowej na wybrane sektory gospodarki. Ten punkt podnosi ocenę całego rozdziału czwartego. Szczególnie widoczne jest to w odniesieniu do punktu 4.3, którego niektóre części /np. 4.3.2 oraz 4.3.3/ zostały tak przygotowane, że niewiele wnoszą do rozpoznania kanałów transmisji polityki mieszkaniowej. Ponadto, z uwagi na to, że w tym rozdziale podjęto, w jego pierwszej części, problemy dotyczące funkcjonowania rynku nieruchomości mieszkaniowych w Polsce, należy przypuszczać, że Doktorant miał na celu zbadanie kanałów transmisji polityki mieszkaniowej, ze szczególnym uwzględnieniem naszych krajowych uwarunkowaniach. Szkoda zatem, że po ich ogólnej analizie mgr M. Chmielewski nie wyjaśnił w sposób szerszy i bardziej szczegółowy, w podsumowaniu pkt. 4.4, czy kanały te mają charakter uniwersalny, czy można mówić o ich pewnej specyfice i odrębności w zależności

od lokalnych rozwiązań, w tym w odniesieniu do przypadku naszego kraju. Autor rozprawy zrobił to tylko w sposób przyczynkowy, a może nawet przypadkowy, w rozważaniach na s. 120, a następnie przedstawiając mechanizm transmisji polityki mieszkaniowej na przykładzie Programu Rodzina na Swoim /s.122/.

Rozdziały piąty i szósty nawiązują wprost do przedmiotu i celu głównego rozprawy. W pierwszym z nich mgr M. Chmielewski w sposób ciekawy i poprawny merytorycznie bada wpływ programu Rodzina na Swoim na funkcjonowanie polskiego rynku kredytowania nieruchomości mieszkaniowych. Rozdział ten oceniam wysoko. Stanowi on dobrze przygotowane badanie rynku kredytów hipotecznych w Polsce, z uwzględnieniem wpływu programu RnS na jego stan, a tym samym pośrednio na rozwój sektora nieruchomości mieszkaniowych, który jest docelowym adrsatem badanego programu polityki mieszkaniowej. Drobną uwagę zgłaszam tylko do redakcji tytułu pkt. 5.1, w którym chodzi zapewne o wartość lub ilość kredytów udzielonych w ramach programu RnS, a nie wielkość? Z kolei rozdział szósty rozprawy poświęcony został, w nawiązaniu do jej celu głównego, prezentacji wyników badań Doktoranta, dotyczących efektów programu Rodzina na Swoim. W rozdziale tym mgr M. Chmielewski przedstawił, w sposób uporządkowany, szczegółowy i dobrze udokumentowany, efekty ekonomiczne funkcjonowania programu RnS, głównie w zakresie kreowania podaży mieszkań, wpływu na zatrudnienie i płace w budownictwie, a także oddziaływania na poziom cen mieszkań oraz wzrost PKB. W konkluzji chcę zaznaczyć, że rozdział ten ma istotny wpływ na jego ogólną, pozytywną ocenę całej rozprawy.

Generalnie pozytywnie oceniam również ostatnią część rozprawy, którą stanowi jej podsumowanie i wnioski. Zaprezentowano w niej, w sposób przejrzysty kluczowe, wnioski i spostrzeżenia wynikające z przeprowadzonych w rozprawie badań. Mgr M. Chmielewski odnosi się również w tej części rozprawy do realizacji jej celów oraz weryfikacji sformułowanych w niej hipotez badawczych. Szkoda tylko, że Doktorant nie wskazał w tej części rozprawy kierunków dalszych badań w zakresie efektów programów realizowanych w ramach polskiej polityki mieszkaniowej, których rezultaty mogłyby pogłębić ustalenia poznawcze i być może sformułować szersze wnioski aplikacyjne. Na ich podstawie mogłyby być podejmowane odpowiednie

działania przez podmioty prowadzące politykę mieszkaniową, w tym szczególnie państwo i samorzady, które stymulowałyby wzrost jej efektów ekonomicznych i społecznych.

5. Końcowa ocena rozprawy

Rozprawę doktorską przygotowaną przez mgr. Michała Chmielewskiego pt. „Ekonomiczne efekty polityki mieszkaniowej na przykładzie programu „Rodzina na Swoim” oceniam pozytywnie. Za taką oceną przemawiają następujące argumenty:

- przedmiotem rozprawy jest istotny i aktualny problem naukowy z dużymi walorami praktycznymi;
- prawidłowo sformułowane cele badawcze rozprawy;
- zastosowanie właściwych metod badawczych, w tym szczególnie badań empirycznych podporządkowanych rozważaniom teoretycznym, które pozwoliły zrealizować przyjęte cele badawcze rozprawy;
- sformułowanie wniosków końcowych rozprawy potwierdzających przyjęte w niej hipotezy badawcze;
- rozprawa wnosi wartości merytoryczne o charakterze poznawczym i stanowi istotny wkład w poszerzenie wiedzy w zakresie efektów ekonomicznych programów podejmowanych w ramach polityki mieszkaniowej, ze szczególnym uzględnieniem polskich uwarunkowań.

Z obowiązku recenzenta, na podstawie dokonanej szczegółowej i krytycznej oceny rozprawy doktorskiej mgr. Michała Chmielewskiego, chciałbym również zwrócić uwagę na pewne problemy i uchybienia, których nie ustrzegł się w mojej ocenie Doktorant. Pozwoliłem sobie wskazać na najważniejsze z nich powyżej w trakcie krytycznej analizy i merytorycznej oceny treści rozprawy. Mają one charakter zarówno redakcyjny, jak i merytoryczny, ale jednocześnie dyskusyjny i w żadnym stopniu nie podważają kluczowych zalet recenzowanej rozprawy, które starałem się podkreślić w przygotowanej recenzji.

6. Konkluzja

Na podstawie dokonanej analizy i sformułowanej na jej podstawie oceny rozprawy doktorskiej mgr. Michała Chmielewskiego pt. „Ekonomiczne efekty polityki mieszkaniowej na przykładzie programu „Rodzina na Swoim” stwierdzam, że stanowi ona oryginalne rozwiązanie bardzo istotnego i aktualnego problemu naukowego. Doktorant wykazał się odpowiednią wiedzą teoretyczną z zakresu ekonomii i finansów, a także dużymi umiejętnościami samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, przy wykorzystaniu dobrze dobranych metod badawczych. Oznacza to, że praca mgr. Michała Chmielewskiego spełnia, w świetle art. 13 ust. 1 ustawy z dn. 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym w związku z art. 179 ustawy z dn. 3 lipca 2018 r. przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wymagania stawiane rozprawom doktorskim. W związku z tym formułuję wniosek do Rady Dyscypliny Ekonomia i Finanse Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie o przyjęcie jej jako rozprawy doktorskiej i dopuszczenie do publicznej obrony.

